Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

2020 ЙИЛ — ИЛМ, МАЪРИФАТ ВА РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган • www.xs.uz • E-mail: info@xs.uz • 2020 йил 20 ноябрь, № 245 (7747) Жума

БУНЁДКОРЛИК ЛОЙИҲАЛАРИ ТАҚДИМОТ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 19 ноябрь куни қурилиш соҳасига оид лойиҳалар тақдимоти билан танишди.

Маълумки, Имом Бухорий ёдгорлик мажмуасини реконструкция қилиш ва кенгайтириш режалаштирилган. Давлатимиз раҳбари Самарқанд вилоятига ташрифи чоғида бу ишларни ҳар томонлама чуқур ўйлаб лойиҳалаштириш зарурлигини таъкидлаган эди. Шу асосда лойиҳа қайта кўриб чиқилиб, такомиллаштирилди. Унга кўра, катта масжид, тўртта минора ва кенг айвонлар қуриш, хиёбон, унинг атрофида меҳмонхоналар ҳамда бошқа инфратузилма объектлари барпо этиш кўзда тутилган.

Президентимиз тақдимот билан танишар экан, зиёратчи ва бошқа сайёҳлар учун қулайликларни кенгайтириш бўйича топшириқлар берилди.

Шавкат Мирзиёев тақдимот чоғида мажмуани жаҳон андозалари даражасида сифатли қуриш, зиёратчиларга қулайликларни ошириш бўйича қатор кўрсатмалар берди.

Тадбирда Ўзбекистон давлат санъат музейининг янги биноси лойиҳаси ҳам муҳокама қилинди.

Маданият вазирлиги ҳузуридаги Маданият ва санъатни ривожлантириш жамғармаси буюртмаси билан дунёга машҳур япон меъмори Тадао Андо томонидан ишлаб чиқилган лойиҳага мувофиқ, музейнинг мавжуд биноси ёнида айлана шаклида 3 қаватли янги иншоот қад кўтариши кўзда тутилган.

Бу қурилишнинг аҳамияти шундаки, музейнинг ҳозирги шароити билан мавжуд экспонатларнинг бор-йўғи 3 фоизини намойишга қўйиш мумкин. Янги иморат қурилгач, ушбу санъат даргоҳининг кўргазма майдони кенгаяди.

Музей биносини реконструкция қилиш лойиҳаси объектнинг тарихий қиймати ва яхлитлигини сақлаб қолган ҳолда, меъморчиликдаги замонавий тенденцияларни ҳамда бугунги куннинг ижтимоий архитектурасини акс эттиради, пойтахтимиз кўркига кўрк қўшади.

Давлатимиз раҳбари 16 октябрь куни Тошкент архитектура-қурилиш институтининг янги биносини бориб кўрганида бу ерда соҳа кластери ташкил этиш, ҳудудни қурувчилар массивига айлантириш лозимлиги юзасидан топшириқлар берилган эди. Шу мақсадда институт атрофидаги майдонлар ҳам қўшилиб, янги лойиҳа ишлаб чиқилди.

Унга кўра, олий таълим муассасаси ёнида қурилиш коллежи, қурилиш материаллари бўйича илмий-тадқиқот маркази, лаборатория, ётоқхоналар, спорт мажмуаси ва бошқа объектлар барпо этилиши мўлжалланган.

Кейинги йилларда мамлакатимизда бунёдкорлик кўлами кенгайди. Айниқса, кўп қаватли уйлар қурилиб, аҳолининг энг муҳим талаби қондирилмоқда.

Сурхондарё вилоятида ҳам шу каби ишлар режалаштирилган. Хусусан, Термиз шаҳрининг Беруний кўчасида Имом Термизий халқаро илмий-тадқиқот маркази, масжид, меҳмонхона, турар жойлар, маҳалла гузари ва кўплаб тадбиркорлик субъектлари жойлашган. Мазкур марказий кўчанинг янги лойиҳасига кўра, реконструкция ва қурилиш ишлари амалга оширилади. Денов туманининг Нурли маскан ва Лочин маҳаллаларида энергиятежамкор кўп қаватли уйлар, ижтимоий муассасалар барпо этилиши кўзда тутилган.

Тақдимотда Тошкент шаҳрида амалга ошириладиган бунёдкорлик ишлари ҳақида ҳам маълумот берилди.

Маълумки, давлатимиз раҳбари шу йил 12 июнь куни пойтахтимизнинг Олмазор туманида бўлиб, уни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича вазифаларни белгилаб берган эди. Хусусан, Тошкент туманининг бир қисмини Олмазор туманига ўтказиб, янги турар жойлар ва корхоналар барпо этиш таклиф қилинганди.

Тақдим этилган лойиҳага биноан, 200 гектардан зиёд ушбу ҳудудда 150 минг аҳолига мўлжалланган кўп қаватли уйлар, мактаб, болалар боғчаси, истироҳат боғи, тижорат зонаси қурилиши кўзда тутилган.

Яна бир лойиҳа пойтахтимиздаги "Наврўз" қабуллар уйидан самарали фойдаланишга оид. Ушбу мажмуани капитал таъмирлаб, Давлат иштирокидаги корхоналарни соғломлаштириш ҳамда давлат активларини хусусийлаштириш маркази ташкил этиш режалаштирилган. Бу ерда тадбиркорларга маълумотлар очиқ ва шаффоф тарзда тақдим этилади.

Давлатимиз раҳбари Тошкент шаҳридаги "Темурбеклар мактаби" қурилишига доир тақдимот билан ҳам танишди ва зарур кўрсатмалар берди.

ЎзА.

ИЖОБИЙ НАТИЖАЛАР ЭЪТИРОФ ЭТИЛДИ

Одам савдоси ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш мавзуси Олий Мажлис Сенати Раиси Т. Норбоева, Америка Қўшма Штатларининг Одам савдосини мониторинг қилиш ва унга қарши курашиш соҳасидаги элчиси Ж. Ричмонд ҳамда вазир ёрдамчисининг ўринбосари М. Миттельхаузер иштирок этган видеоконференцияда муҳим мавзуга айланди.

Ҳамкорлик

Кейинги йилларда бу борада Ўзбекистон ва АҚШ ўртасидаги мулоқотда ўзаро тушуниш ҳамда ишончга эришилганлиги қайд этилди. Бунда 2017 — 2021 йилларда ривожланишнинг стратегиясини амалга ошириш доирасида мамлакатимизда амалга оширилган кенг кўламли ислоҳотлар муҳим роль ўйнади.

Жумладан, шу йўналиш бўйича мамлакатимизда 17 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилинди. Хусусан, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс ва Жиноят кодексига тегишли қонунлар билан болалар меҳнати ҳамда мажбурий меҳнатдан фойдаланганлик учун жавобгарлик чораларини кучайтиришни назарда тутувчи ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди.

Халқаро тажрибани ҳисобга олган ҳолда "Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида"ги Қонун янги таҳрирда қабул қилинди. Халқаро стандартларни миллий қонунчиликка татбиқ этиш бўйича фаол иш олиб борилмоқда.

➔ 2

8 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган кун

ХОТИН-ҚИЗЛАР ҲУҚУҚЛАРИ ҚАНДАЙ КАФОЛАТЛАНМОҚДА?

Конституциямизда аёллар қадр-қиммати, ҳуқуқлари ҳимояси бўйича инсоний меъёрлар белгиланган.

Хўш, бугун уларнинг ҳаётимиздаги рўёби қандай?

Алоҳида қайд этиш керак, бугунги кунда хотин-қизларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш янада долзарб аҳамият касб этмоқда. Айниқса, аёлларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳамда сиёсий-ҳуқуқий фаоллигини ошириш давр талабига айланган.

Мамлакатимиз аҳолисининг қарийб 50 фоизини хотин-қизлар ташкил этади. Аёлларнинг барча соҳадаги самарали меҳнати, айниқса, оила, фарзандлар тарбиясидаги беминнат хизматини ҳеч нарса билан ўлчаб, қиёслаб бўлмайди.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 46-моддасида хотин-қизлар ҳамда эркаклар тенг ҳуқуқли эканликлари мустаҳкамлаб қўйилган. Давлатимиз Хотин-қизларни камситишнинг барча шаклларига барҳам бериш тўғрисидаги, Хотин-қизларнинг сиёсий ҳуқуқлари тўғрисидаги, Бир хил қимматга эга бўлган меҳнат

тўғрисидаги конвенцияларга қўшилган.

Ўтган тўрт йилда юртимизда аёллар ҳуқуқлари ҳимоясини тубдан кучайтиришга доир 15 дан ортиқ меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилиниб, ижрога қаратилган. Хусусан, ўтган йили иккита муҳим ҳужжат — "Хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятлар кафолатлари тўғрисида"ги ҳамда "Хотин-қизларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш тўғрисида"ги қонунлар қабул

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг тўққизинчи ялпи мажлиси очилиши тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг тўққизинчи ялпи мажлиси бугун, 20 ноябрь куни соат 10.00 да Тошкент шаҳрида Олий Мажлис Сенатининг мажлислар залида ўз ишини бошлайди.

Ялпи мажлис видеоконференцалоқа тарзида ўтказилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ СЕНАТИНИНГ ТЎҚҚИЗИНЧИ ЯЛПИ МАЖЛИСИДА ҚУЙИДАГИ МАСАЛАЛАР МУҲОКАМА ҚИЛИНИШИ РЕЖАЛАШТИРИЛГАН:

- "Геном бўйича давлат рўйхатига олиш тўғрисида"ги;
- "Ўзбекистон Касаба уюшмалари кунини белгилаш тўғрисида"ги;
- "Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган геолог" фахрий унвонини таъсис этиш тўғрисида"ги;
- "Мулкдорлар ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларининг кафолатлари янада кучайтирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида

ҚОНУН ҚАБУЛ ҚИЛИНДИМИ, АЛБАТТА, ҲАЁТДА ЎЗГАРИШ БЎЛИШИ КЕРАК

Қонун лойиҳаларини, энг аввало, халқимиз манфаатларидан келиб чиққан ҳолда таҳлилий-танқидий кўриб чиқиш уларнинг ҳар жиҳатдан пишиқ-пухта, мукаммал бўлишини, энг муҳими, ҳаётийлигини таъминлашда муҳим аҳамият касб этади. Зеро, қонун қабул қилиндими, албатта, ҳаётда ўзгариш бўлиши керак, одамлар уни турмушида, яшаш тарзида ҳис қилиши лозим.

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг кеча бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида депутатлар бир қатор қонун лойиҳаларини ана шу нуқтаи назардан атрофлича кўриб чиқди.

Маданият ташкилотлари вазифалари очиқланди

Депутатлар кун тартибига янги ном билан кирган — "Маданий фаолият ва маданият ташкилотлари тўғрисида"ги қонун лойиҳасини иккинчи ўқишда муҳокама қилишди.

"Маданият тўғрисида"ги қонун лойиҳаси сифатида концептуал жиҳатдан қабул қилинган эди. Қонун лойиҳасини иккинчи ўқишга тайёрлаш жараёнида унинг мазмун-моҳиятига кўра, маданият соҳасидаги фаолият ва маданият ташкилотларининг ҳуқуқий мақомини белгилашга қаратилгани сабабли лойиҳанинг номланишига ўзгартиш киритилди.

...маларида аксарият депутатлардан туғилган савол "нега маданий фаолият деб ўзгартирилди?" мазмунида бўлди. Маданий фаолият — инсониятнинг маънавий-эстетик эҳтиёжларини қондиришга қаратилган фаолият ҳисобланади. Ўз ўрнида, маънавий-эстетик эҳтиёжлар маданият соҳасига тегишли бўлган санъат асарлари, маданий бойликлар, амалий санъат асарларидан олинган таассурот ва тасаввурлар орқали ўз ифодасини топади. Бу эса аҳолининг маънавий-эстетик эҳтиёжларини қондира олиши учун қулай шароит яратиш, хусусан, маданий тадбирлар ўтказиш, ижодкорларни ҳамда ижодий фаолиятни қўллаб-қувватлаш, маданий бойликларни сақлаш, тарғиб этиш ва ўрганишни айнан маданият ташкилотларининг вазифасидир.

Қайд этилганидек, қонун лойиҳаси билан давлат маданият муассасалари ва ташкилотларига маданият ҳамда санъат соҳасидаги ютуқлари учун Вазирлар Маҳкамасининг тақдимномасига биноан Президент томонидан "Миллий" ёки "Академик" мақоми берилиши белгиланмоқда.

ҚОНУН ҚАБУЛ ҚИЛИНДИМИ, АЛБАТТА, ҲАЁТДА ЎЗГАРИШ БЎЛИШИ КЕРАК

◄1

Депутатларнинг таъкидлашича, мазкур ҳужжатнинг қабул қилиниши маданий фаолият, шунингдек, маданият ташкилотлари фаолияти соҳасидаги муносабатларни тартибга солишда муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилади.

Қонун лойиҳаси депутатлар томонидан моддама-модда кўрилиб, иккинчи ўқишда қабул қилинди.

Жиноят ишлари бўйича судларда дастлабки эшитув институти жорий этилади

"Жиноят процессига жиноят иши бўйича дастлабки эшитув институти жорий этилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳасини иккинчи ўқишдаги муҳокамасида мазкур ҳужжат билан жиноят ишлари бўйича судларда дастлабки эшитув институти жорий қилинаётгани қайд этилди.

Дастлабки эшитув институтининг жорий қилиниши судга келиб тушган жиноят ишларини судда кўриш учун тайинлаш босқичида тарафларнинг дастлабки эшитувларда қатнаша олишига имкон яратади. Бугунги кунда ушбу босқичда тарафлар иштироки чеклангани сабабли мазкур жараёнда ҳал этилиши лозим бўлган муҳим масалаларни (масалан, ишни тугатиш ёки тўхтатиш) судья якка тартибда ҳал қилишга мажбур. Оқибатда судья чекланган маълумотга эга бўлганлиги учун бундай масалалар ҳал этилмасдан қолади ва асосий босқич — умумий суд мажлисига барча иштирокчи чақирилиб, фуқароларнинг сарсон бўлишига олиб келади. Лойиҳа билан бу каби муаммолар бартараф этиляпти.

Қонун лойиҳасининг қабул қилиниши жиноят ишини умумий асосларда кўришга монелик қилаётган сабабларни тезкор бартараф этиш имкониятини берувчи қарорлар қабул қилиш жараёнида тарафларнинг тортишуви принципига сўзсиз риоя этилишига, суд муҳокамаси чоғида фақат мақбул далиллардан фойдаланиш учун шарт-шароитлар яратишга хизмат қилади.

Муҳокамалардан сўнг қонун лойиҳаси депутатлар томонидан иккинчи ўқишда қабул қилинди.

Меҳнат кодекси лойиҳасида қандай янги нормалар акс этмоқда?

Мажлисда "Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодексини тасдиқлаш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда кўриб чиқилди.

Қонун лойиҳаси юзасидан бандлик ва меҳнат муносабатлари вазири Н. Хусанов маъруза қилди.

Таъкидлаб ўтилганидек, 1995 йилда қабул қилинган амалдаги Меҳнат кодексида кўплаб ҳаволаки нормалар мавжудлиги, зарур масалалар аниқ тартибга солинмагани, уни амалиётда қўллашда бир қатор муаммолар юзага келаётганини кўрсатмоқда. Бу эса янги таҳрирдаги Меҳнат кодексини қабул қилиш заруратини келтириб чиқарди.

Мажлисда депутатлар Меҳнат кодекси лойиҳасини қабул қилиш учун асослар ва ундан кутилаётган натижаларга алоҳида эътибор қаратди.

Таъкидланганидек, ушбу қонун лойиҳаси мамлакатимизда давлат ва жамият ҳаётида амалга оширилаётган ислоҳотлар, ижтимоий соҳа ҳамда иқтисодиётни ривожлантириш, жумладан, инвестиция муҳитини яхшилаш борасида мамлакатимиз меҳнат қонунчилигини такомиллаштиришнинг асосий йўналишларини белгиламоқда.

Бинобарин, янги таҳрирдаги Меҳнат кодекси бандлик, индивидуал меҳнат муносабатлари, ходимларни касбга тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш, айрим тоифадаги ходимлар меҳнатини тартибга солиш хусусиятлари, ходимларнинг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, меҳнат низоларини кўриб чиқиш каби нормаларни ўз ичига олади.

Ушбу ҳужжатнинг аҳамиятли жиҳатларидан бири — унда иш берувчи субъектлар сифатида мулкий ва идоравий мансублигидан қатъи назар, ташкилотлар, ёллаш ҳуқуқига эга бўлган ташкилотларнинг алоҳида таркибий бўлинмалари ҳамда жисмоний шахслар белгиланаётганидир. Депутатларнинг фикрича, мазкур қоиданинг белгиланиши ишчи ўринларининг кўпайишига, норасмий секторда фаолият олиб борувчи шахсларнинг қисқаришига ҳамда уларнинг ҳуқуқлари доимий равишда ҳимоя қилинишига олиб келади.

Шу билан бирга, кодекс лойиҳасида меҳнат шартномасини тузиш билан боғлиқ айрим муносабатлар такомиллаштирилмоқда. Хусусан, ишга қабул қилишга йўл қўйиладиган ёшга аниқлик киритилиб, ишга қабул қилишда дастлабки синов белгиланмайдиган шахс тоифалари кенгайтириляпти. Мамлакатда ёки минтақада фавқулодда ҳолат ёки карантин чоралари эълон қилинганда ходимнинг розилигисиз меҳнат шартномасига ўзгартириш киритиш шартлари, жумладан, мослашувчан қулай режимга ўтиш, тўлиқсиз иш вақти, масофадан туриб ишлаш кабилар белгиланмоқда.

Мажлисда Меҳнат кодексининг янги таҳрирда қабул қилиниши бир қатор имкониятларни юзага чиқариши қайд этилди. Бозор иқтисодиёти талабларини ҳисобга олган ҳолда ходимлар ва иш берувчилар манфаатларининг мувозанатини таъминлаш, уларни ижтимоий ҳамкорликка жалб қилиш, томонлар ўз меҳнатининг натижадорлигига қизиқишини ошириш, кичик бизнес ҳамда якка тадбиркорлик соҳасига меҳнат қонунчилигини татбиқ қилиш шулар жумласидан.

Муҳокамалардан сўнг қонун лойиҳаси биринчи ўқишда концептуал жиҳатдан қабул қилинди.

Статистик маълумотлар янада шаффоф бўлади

Сўнгги йилларда Ўзбекистоннинг барча ижтимоий ва иқтисодий соҳасида амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотлар ҳамда янги, очиқ ташқи сиёсат, давлат бошқарувидаги очиқлик ва шаффофлик мамлакатнинг жаҳон ҳамжамиятидаги ижобий имижи ҳамда обрўсини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Статистик маълумотларнинг шаффофлиги ҳамда объективлиги ҳам шулар жумласидандир.

Депутатлар томонидан биринчи ўқишда кўриб чиқилган "Расмий статистика тўғрисида"ги қонун лойиҳаси бу борадаги ишларни янги босқичга олиб чиқишга қаратилгани билан аҳамиятли.

Мазкур қонун лойиҳаси Президентимизнинг 2019 йил 9 апрелдаги "Давлат бошқарувининг очиқлиги ва шаффофлигини таъминлаш ҳамда мамлакатнинг статистика салоҳиятини ошириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарорига мувофиқ ишлаб чиқилган бўлиб, миллий статистика тизими, расмий статистикани ишлаб чиқарувчилар, маъмурий маълумотларни етказиб берувчилар, респондент ва фойдаланувчиларнинг ўзаро муносабатларини ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солади.

Лойиҳа билан расмий статистика маълумотларининг маъмурий маълумотлардан фарқи, расмий статистикани ишлаб чиқарувчилар тоифалари ва уларнинг профессионал мустақиллиги ҳамда Давлат статистика қўмитаси асосий ишлаб чиқарувчи ва мамлакатдаги расмий статистика тизимининг мувофиқлаштирувчи органи сифатида белгиланмоқда. Шунингдек, статистика органларининг қонуний фаолиятига, жумладан, расмий статистика ҳисоботларини йиғиш ва кузатувларни ўтказиш ҳамда уларнинг натижаларини нашр этиш ва эълон қилиш жараёнларига ҳеч ким аралашмаслиги, ҳудудий давлат статистика органлари маҳаллий давлат ҳокимияти органларидан мустақил бўлиши ҳамда бевосита Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитасига бўйсуниши белгилаб қўйилмоқда.

Депутатларнинг фикрича, қонун лойиҳасининг қабул қилиниши миллий статистика тизимидаги субъектлар фаолияти учун ҳуқуқий асос бўлади ҳамда халқаро миқёсда расмий статистиканинг тан олинишига институционал замин яратади.

Зиёда АШУРОВА
(«Халқ сўзи»).